

Presentació de l'estudi:

L'ECONOMIA EUROMEDITERRÀNIA: TRANSFORMACIÓ I REPTES DE FUTUR

RODA DE PREMSA
19 de novembre de 2025

Antecedents

Finançament

- El 2025 es compleix el 30è aniversari del Procés de Barcelona; i es prepara el **nou Pacte per al Mediterrani**. És un bon moment per fer una anàlisi de l'economia del mediterrani, de la seva transformació i dels reptes de futur.
- La unió econòmica i comercial de les regions mediterrànies requereix una **revitalització de les estratègies de cooperació** per fer front als grans reptes actuals. Per això, és important conèixer bé les característiques econòmiques dels territoris esmentats, molt heterogenis entre si.
- L'àrea euromediterrània, amb més de 576 milions d'habitants el 2023, constitueix un espai de fortes **interdependències econòmiques i socials**. Els **desequilibris Nord-Sud** –envelliment i baixa natalitat a Europa versus joventut i alt creixement demogràfic a MENA (Middle East and North Africa)– es combinen amb **reptes globals com el canvi climàtic, la seguretat energètica i hídrica, la transformació digital i els fluxos migratoris**.

Regió euromediterrània: 26 països, 576 milions hab.

Considerem la regió euromediterrània formada per 26 països, agrupats en quatre blocs:

- UE mediterrània (9 països)
- Balcans Occidentals (6 països)
- Orient Mitjà (6 països)
- Nord d'Àfrica (5 països)

Població 2023 (milions)

UNIÓ EUROPEA	
Portugal	10,5
Espanya	48,4
França	68,2
Itàlia	59
Eslovènia	2,1
Croàcia	3,9
Grècia	10,4
Malta	0,6
Xipre	1,3
BALCANS OCCIDENTALS	
Sèrbia	6,6
Kosovo	1,8
Bòsnia i Hercegovina	3,2
Montenegro	0,6
Macedònia del Nord	1,8
Albània	2,7
ORIENT MITJÀ	
Turquia	85,3
Síria	23,2
Liban	5,4
Jordània	11,3
Israel	9,8
Palestina	5,2
NORD D'ÀFRICA	
Egipte	112,7
Líbia	6,9
Tunísia	12,5
Algèria	45,6
Marroc	37,8

Contingut

Demografia i societat

Economia i obertura a l'exterior

Mercat de treball i igualtat

Especialització productiva

Tecnologia i coneixement

Energies renovables i aigua

Finançament

Fonts: Aquest informe s'ha elaborat a partir de les publicacions de l'IEMed (Institut Europeu de la Mediterrània) i de l'informe 2024 de WeMed.

Població

La població mediterrània es distribueix en tres grans blocs a parts molts similars: la UE mediterrània (35,4%), el Nord d'Àfrica (37,4%), i l'Orient Mitjà i Balcans occidentals (27,2%).

En les darreres dues dècades, aquesta població ha augmentat en més d'una quarta part (+26,4%), sent el **Nord d'Àfrica** l'àrea que ha registrat el major augment relatiu (+45,4%).

El creixement a l'**Orient Mitjà** ha estat lleugerament inferior (+39,1%), amb la contribució més gran de Turquia en termes absoluts (+20,3 milions) i de Jordània, Palestina i Israel en termes relatius (+119,6%, +72,3% i +51,5%, respectivament).

Als **països mediterranis de la UE** el creixement demogràfic va ser més limitat (+8,6%), però amb augments més significatius a Espanya i França (+18,4% i +11,1%, respectivament).

Els **Balcans Occidentals** van mostrar un descens general de la població (-12,9%).

Taula 1. Població mediterrània 2023 (en milions i % del total)

Regió	Població (milions)	% sobre total
UE mediterrània	204,4	35,4
Nord d'Àfrica	215,5	37,4
Orient Mitjà	140,2	24,3
Balcans Occidentals	16,7	2,9
Total	576,8	100

Font: WeMed 2024.

Taula 2. Creixement de la població 2001-2023 (en %)

Regió	Creixement 2001-2023 (%)
UE mediterrània	8,6
Nord d'Àfrica	45,4
Orient Mitjà	39,1
Balcans Occidentals	-12,9
Total	26,4

Font: WeMed 2024.

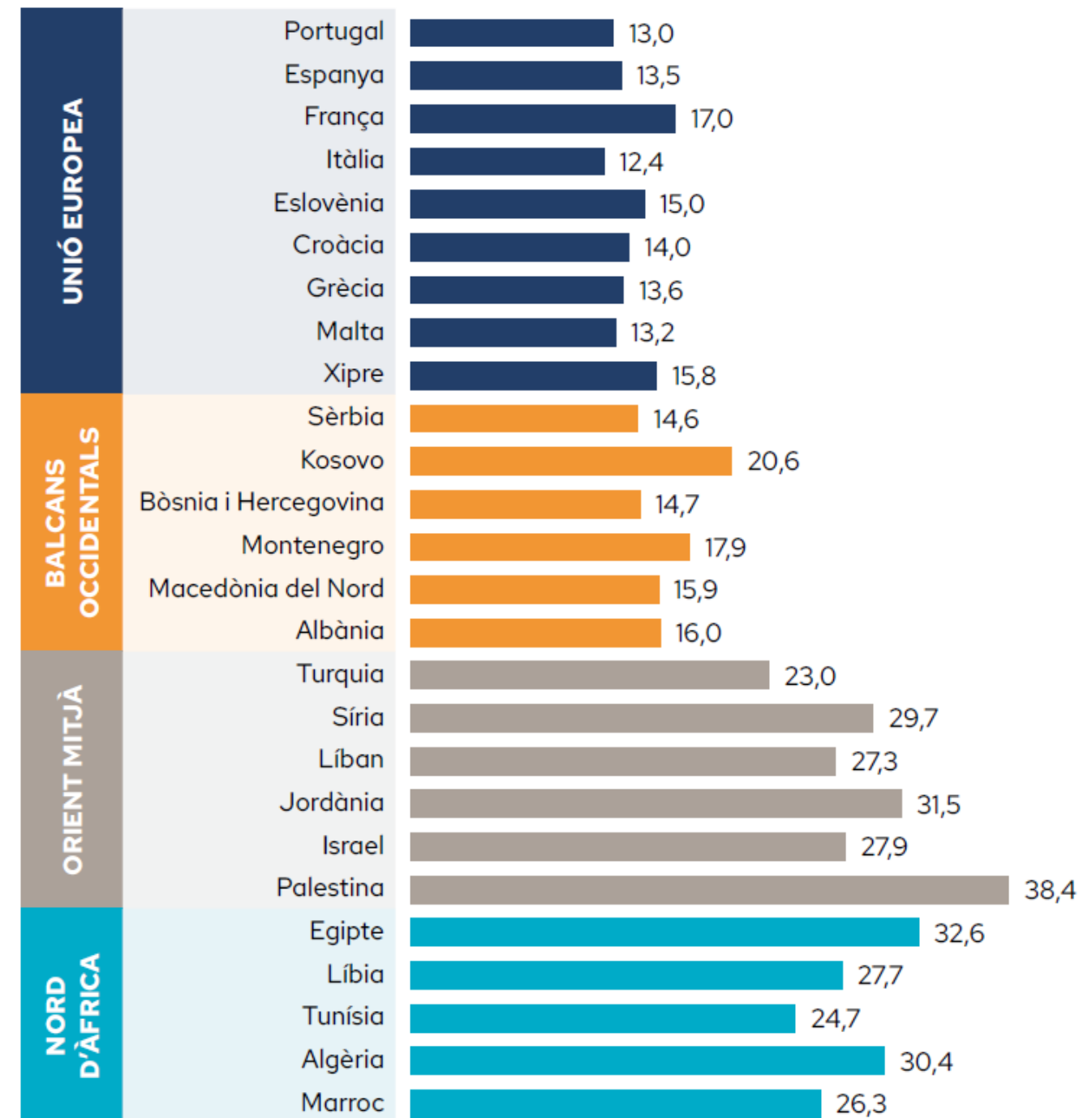
Població

Aquest creixement demogràfic més elevat a l'Orient Mitjà i al Nord d'Àfrica es correspon amb **taxes de fecunditat més altes** i amb un pes de la població jove també superior a la dels països europeus.

La població 0-14 anys representa una proporció igual o superior a una quarta part de la població total a gairebé tots els països de l'Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica.

En canvi, als països de la **UE-Med** la població menor de 14 anys representa entre el 12% d'Itàlia i el 17% de França. Als **Balcans Occidentals** el percentatge és lleugerament més elevat que a la UE, però no supera el 20%.

Gràfic 1. Població de 0-14 anys, % de la població total. Any 2023

Font: WeMed 2024, a partir de World Bank Development Indicators; UN Population Division.

PIB i PIB per habitant

El PIB mediterrani el 2023 va assolir 10,3 bilions de dòlars, amb un 73,4% corresponent a la UE; el 16,6% a l'Orient Mitjà; el 8,5% al Nord d'Àfrica; i l'1,5% els Balcans.

Els tres principals països de la UE mediterrània (França, Itàlia i Espanya) representen el 66,4% del PIB regional. Fora de la UE, Turquia (1,1 bilions US\$), Israel (509.900 milions US\$) i Egipte (395.900 milions US\$) són els països més importants en termes econòmics.

Les disparitats en la distribució del PIB per habitant reflecteixen els diferents nivells de desenvolupament. D'una banda, els nou països de la UE mediterrània tenen un PIB per càpita mitjà de 37.162 dòlars, que és més del doble del que tenen els sis països que formen part de la regió de l'Orient Mitjà (12.218 \$). En l'altre extrem, el PIB per habitant a la regió dels Balcans és de només 9.455 \$, i al Nord d'Àfrica de 4.065 \$. Aquestes grans disparitats impulsen els fluxos migratoris.

Taula 4. PIB 2023 per àrees (en \$ i % del total)

Regió	PIB (milers milions \$)	% sobre total
UE mediterrània	7.595,9	73,4
Nord d'Àfrica	875,9	8,5
Orient Mitjà	1.713,0	16,6
Balcans Occidentals	157,9	1,5
Total	10.342,7	100

Font: WeMed 2024.

Taula 5. PIB per habitant 2023 per àrees

Regió	PIB per habitant (\$)	Índex mitjana = 100
UE mediterrània	37.162	207
Nord d'Àfrica	4.065	23
Orient Mitjà	12.218	68
Balcans Occidentals	9.455	53
Total	17.931	100

Font: WeMed 2024.

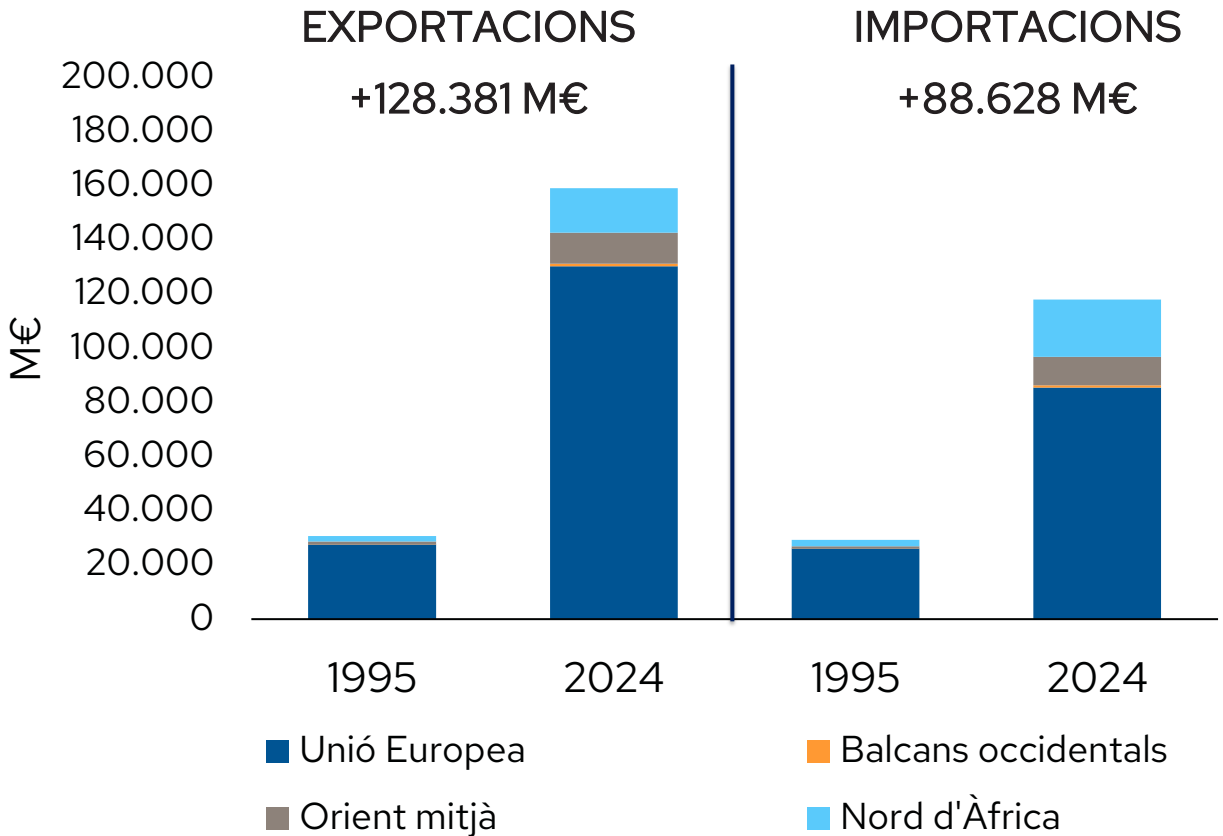
Relacions comercials Espanya - regió mediterrània

Tant les exportacions com les importacions d'Espanya amb els països mediterranis han **augmentat considerablement els darrers 30 anys** (+419% i +303%, respectivament).

Els **països no europeus** han **augmentat el seu pes sobre el total** d'exportacions a la regió (del 10% al 18%) i sobre el total d'importacions (de l'11% al 28%), però els països europeus segueixen representant-ne la major part.

Tanmateix, són pocs països els que expliquen l'evolució positiva de les exportacions espanyoles a la regió mediterrània:

- **Nord d'Àfrica:** +14.403 M€ en exportacions, principalment **Marroc** (85%).
- **Orient Mitjà:** +10.270 M€ en exportacions, principalment **Turquia** (83%).

Pes sobre el total de les EXP/IMP espanyoles a la regió EUROMED

	Exportacions			Importacions		
	1995	2024	Variació (p.p.)	1995	2024	Variació (p.p.)
Unió Europea	90%	82%	-7,9	89%	72%	-16,5
Balcans Occidentals	0%	1%	0,6	0%	1%	0,6
Orient Mitjà	4%	7%	3,4	3%	9%	6,3
Nord d'Àfrica	6%	10%	3,9	8%	18%	9,6

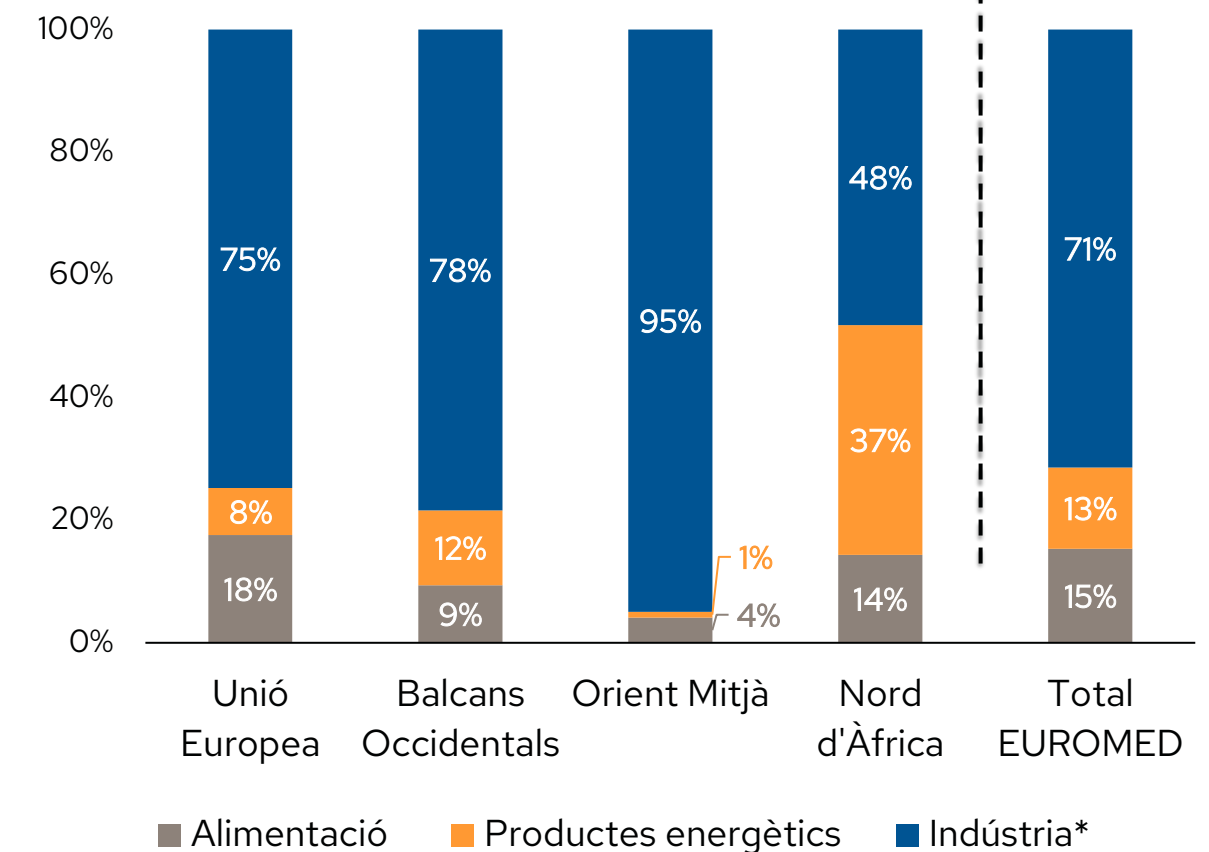
Relacions comercials Espanya - regió mediterrània

En totes les àrees, les importacions de productes industrials són les que han explicat la major part del creixement total de les importacions entre 1995-2024, tret indicatiu d'un reforçament de les cadenes de valor internacionals.

Tot i que el creixement de les importacions industrials de l'Orient Mitjà (+9.272 M€) i del Nord d'Àfrica (+9.001 M€) ha estat similar en valor absolut, la contribució d'aquestes al creixement total de les importacions a cada regió és diferent.

Al Nord d'Àfrica, la contribució de les importacions de béns industrials en el total és més baixa perquè les importacions de productes energètics i alimentaris també han tingut una evolució molt positiva.

Contribució per sectors al creixement de les importacions espanyoles procedents de la regió (1995-2024)

*Nota: Indústria inclou: matèries primeres, semimanufactures, béns d'equipament, sector automòbil, béns de consum durador, manufactures de consum i altres mercaderies

Inversions d'Espanya a la regió mediterrània

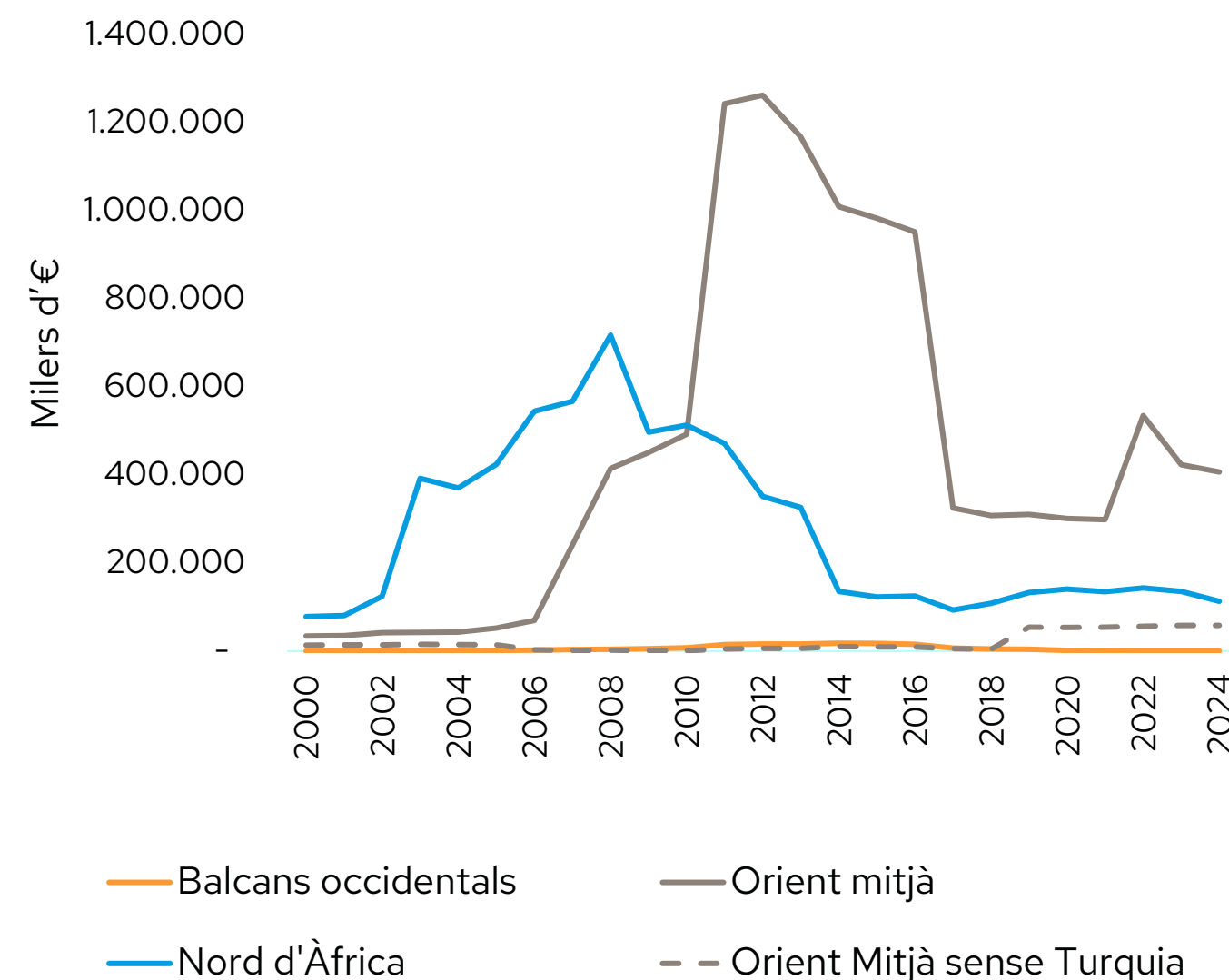
La inversió d'Espanya a la regió mediterrània s'ha mantingut estable entorn a l'11% del total durant els darrers 10 anys (3.300 M€ anuals en mitjana), tot i que es presenten disparitats importants entre les diferents regions que la conformen.

El **Nord d'Àfrica**, afectada per la Primavera Àrab, ha reduït el volum d'inversions espanyoles a partir de 2010. La darrera dècada en mitjana només representa el 0,4% de la inversió estrangera total.

L'**Orient Mitjà**, en canvi, ha augmentat el seu pes en el total fins a l'1% del total en la darrera dècada, degut a la importància creixement de Turquia.

Els **països de la UE mediterrània** concentren la major part de la inversió estrangera a la regió (el 9% del total de mitjana el 2014-2024).

Inversions espanyoles a l'estranger,
mitjana mòbil 5 anys

Mercat de treball i igualtat

Taxes d'activitat i ocupació, total i juvenil

Les taxes d'activitat total (15 a 64 anys) a l'Europa Mediterrània i Balcànica se situen per sobre del 65%. Mentre que a l'Orient Mitjà i al Nord d'Àfrica la mitjana és del 48% (exceptuant Israel, 73,3%). Les taxes d'ocupació també són més altes a la riba nord del Mediterrani que a les ribes sud i sud-est.

La taxa d'atur juvenil (15-24 anys), tot i ser alta als països europeus mediterranis (19% en mitjana) és considerablement inferior a la de la resta d'àrees: Balcans (26%) i Orient Mitjà (26%), i sobretot del Nord d'Àfrica (32%).

La manca d'oportunitats laborals per als joves del Nord d'Àfrica és preocupant, ja que alimenta la inestabilitat social i els empeny a buscar oportunitats a l'estranger.

Taula 8. Indicadors d'obertura del mercat laboral, en %

	Taxa activitat 15-24 2023	Taxa activitat 15-64 2022	Taxa ocupació 15-24 2023	Taxa ocupació 15 o més 2023	Taxa atur 15-24 2023	Taxa atur 15 o més 2023
UNIÓ EUROPEA						
Portugal	35,5	76,4	28,9	55,4	20,2	6,5
Espanya	32,9	74,1	23,6	50,6	28,7	12,1
França	42,8	74,3	36,1	52,3	17,1	7,3
Itàlia	26,4	65,5	20,4	46,1	22,7	7,7
Eslovènia	36,3	76,6	33,2	56,5	9,9	3,6
Croàcia	30,5	69,3	24,6	49,3	19,2	6,1
Grècia	24,8	68,7	18,6	46,3	26,6	11
Malta	54,2	79,8	49,6	63,6	9,3	3,1
Xipre	43,6	76,8	36,2	61,1	17,5	6
BALCANS OCCIDENTALS						
Sèrbia	31,9	73,2	25,0	54,3	24,3	8,7
Kosovo	-	-	-	-	21,3	12,1
Bòsnia i Hercegovina	28,8	61,6	20,2	44,1	26,5	10,4
Montenegro	31,4	68,2	22,9	48,3	27,9	15,3
Macedònia del Nord	28,3	63,8	20,6	45,7	28,6	13,1
Albània	33,8	71,4	24,7	53,5	28,2	11,6
ORIENT MITJÀ						
Turquia	44,1	58,3	36,2	48,2	17,6	9,4
Síria	23,7	40,3	15,8	33,4	33,5	13,5
Liban	35,6	50,4	27,1	40,2	23,7	11,6
Jordània	26,0	41,4	15,2	31,9	40,8	17,9
Israel	47,6	73,3	44,8	62,6	6,0	3,4
Palestina	-	-	19,7	34,0	36,0	24,4
NORD D'ÀFRICA						
Egipte	24,0	46,5	20,3	41,3	19,0	7,3
Líbia	17,1	50,9	8,8	39,2	49,4	18,7
Tunísia	28,5	52,3	17,0	39,0	37,5	15,1
Algèria	23,3	45,6	16,0	37,1	30,8	11,8
Marroc	26,5	47,7	20,3	39,7	22,6	9,1

Font: WeMed 2024 a partir de l'OIT.

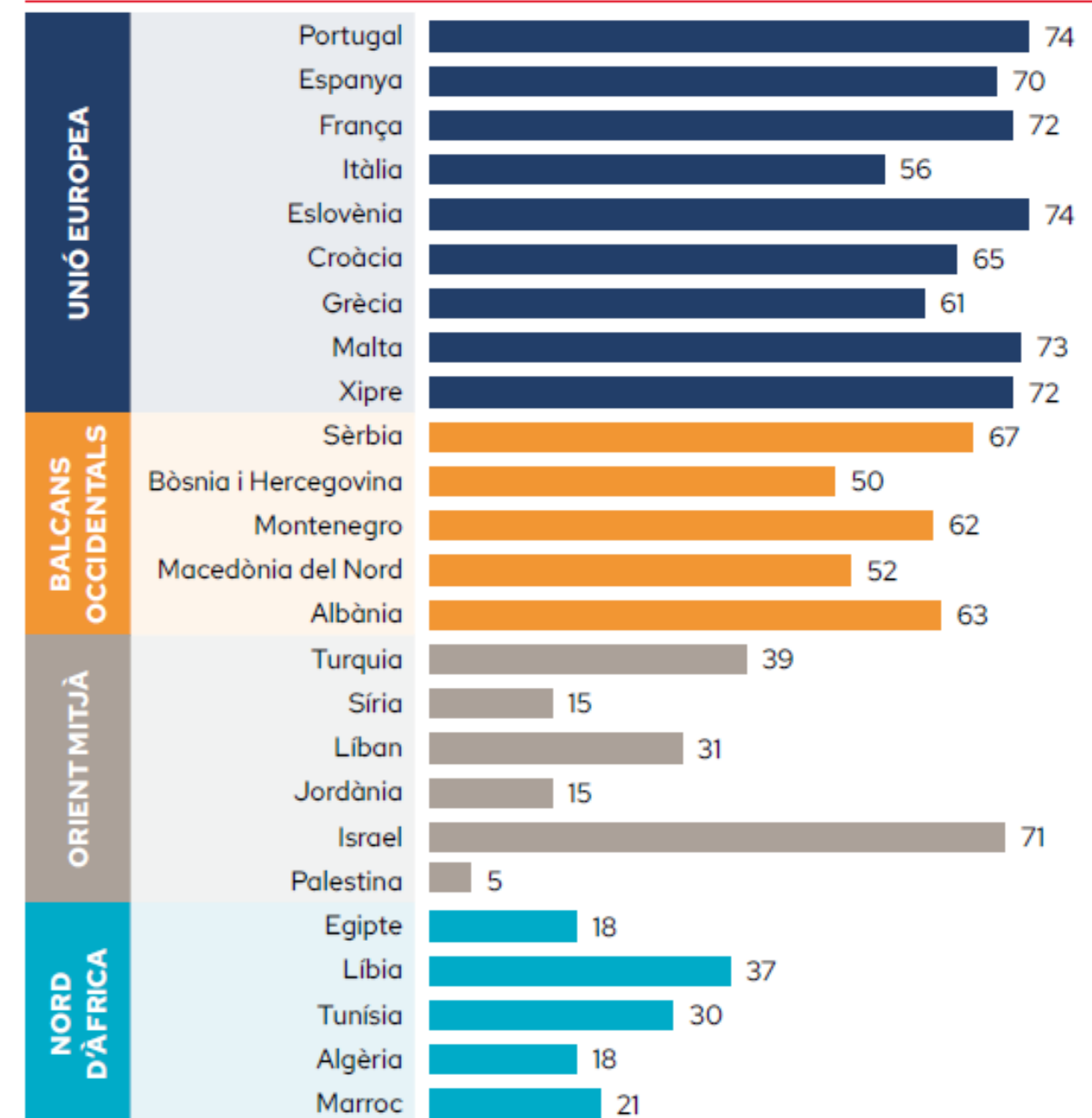
Taxa d'activitat per gènere

Als països del sud de la UE, la participació laboral femenina és relativament alta però continua sent inferior a la dels homes. A Espanya, la taxa d'activitat de les dones és del 70%, en comparació amb el 78% dels homes, mentre que a Itàlia la bretxa és més pronunciada, amb un 56% de les dones en la força laboral en comparació amb el 75% dels homes.

Als Balcans Occidentals, les bretxes són lleugerament inferiors. La taxa d'activitat femenina està entre el 50-67% en comparació amb prop del 80% la masculina.

A l'Orient Mitjà i al Nord d'Àfrica, les diferències per gènere són les més àmplies: a Jordània, Líban, Egipte, Algèria i el Marroc, la taxa d'activitat femenina és inferior al 21%, enfront a un 65-75% els homes. Israel és una excepció, amb una participació femenina propera a la masculina.

Gràfic 3. Taxa d'activitat de les dones de 15-64 anys, en %. Any 2022

Font: WeMed 2024 a partir de l'OIT.

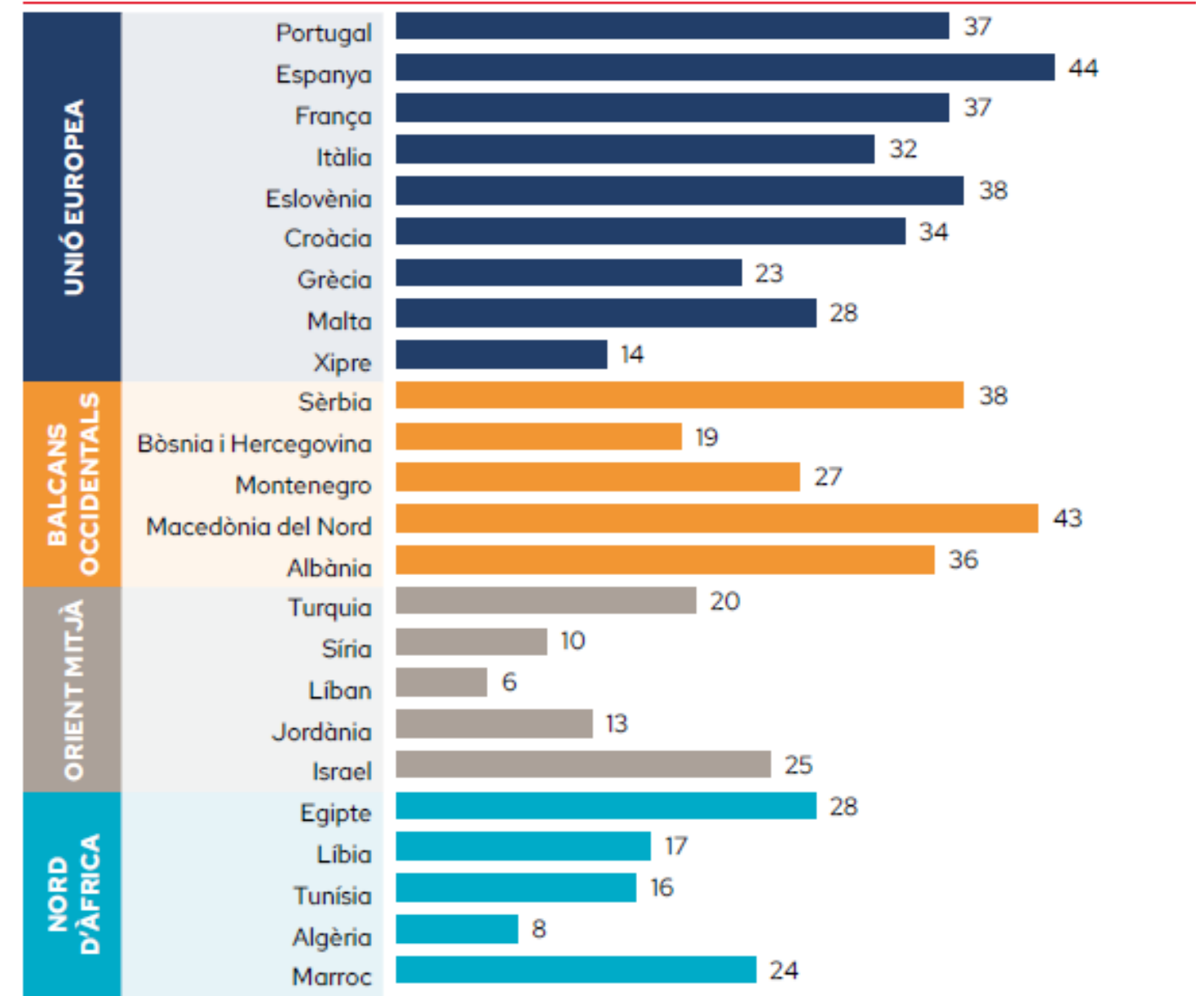
Participació política de les dones

Espanya és el país amb major participació de les dones al Parlament nacional (44,3%). Li segueixen Eslovènia, França i Portugal, amb quotes que s'acosten al 40%. Es troben nivells similars dins la regió dels Balcans Occidentals, Sèrbia, Macedònia del Nord i Albània. En canvi, la presència parlamentària femenina és més modesta a Xipre, Grècia i Bòsnia-Hercegovina (entre el 14% i 20%).

Entre els països de l'**Orient Mitjà**, el valor més alt es troba a Israel (25%), mentre que a la resta de països és inferior al 20%. Al **Nord d'Àfrica**, Egipte i el Marroc tenen una proporció d'escons parlamentaris ocupats per dones al voltant d'una quarta part del total, mentre per la resta de la regió és inferior.

L'augment de la taxa d'ocupació femenina és clau per a la cohesió social i el creixement econòmic. Malgrat les regulacions i polítiques inclusives, persisteixen les desigualtats entre homes i dones pel que fa a la participació laboral, política, salaris i les condicions de treball, amb moltes diferències per regió/país.

Gràfic 4. Escons ocupats per dones als parlaments nacionals, % sobre el total. Any 2024

Font: WeMed 2024 a partir de l'OIT.

Estructura sectorial de l'ocupació

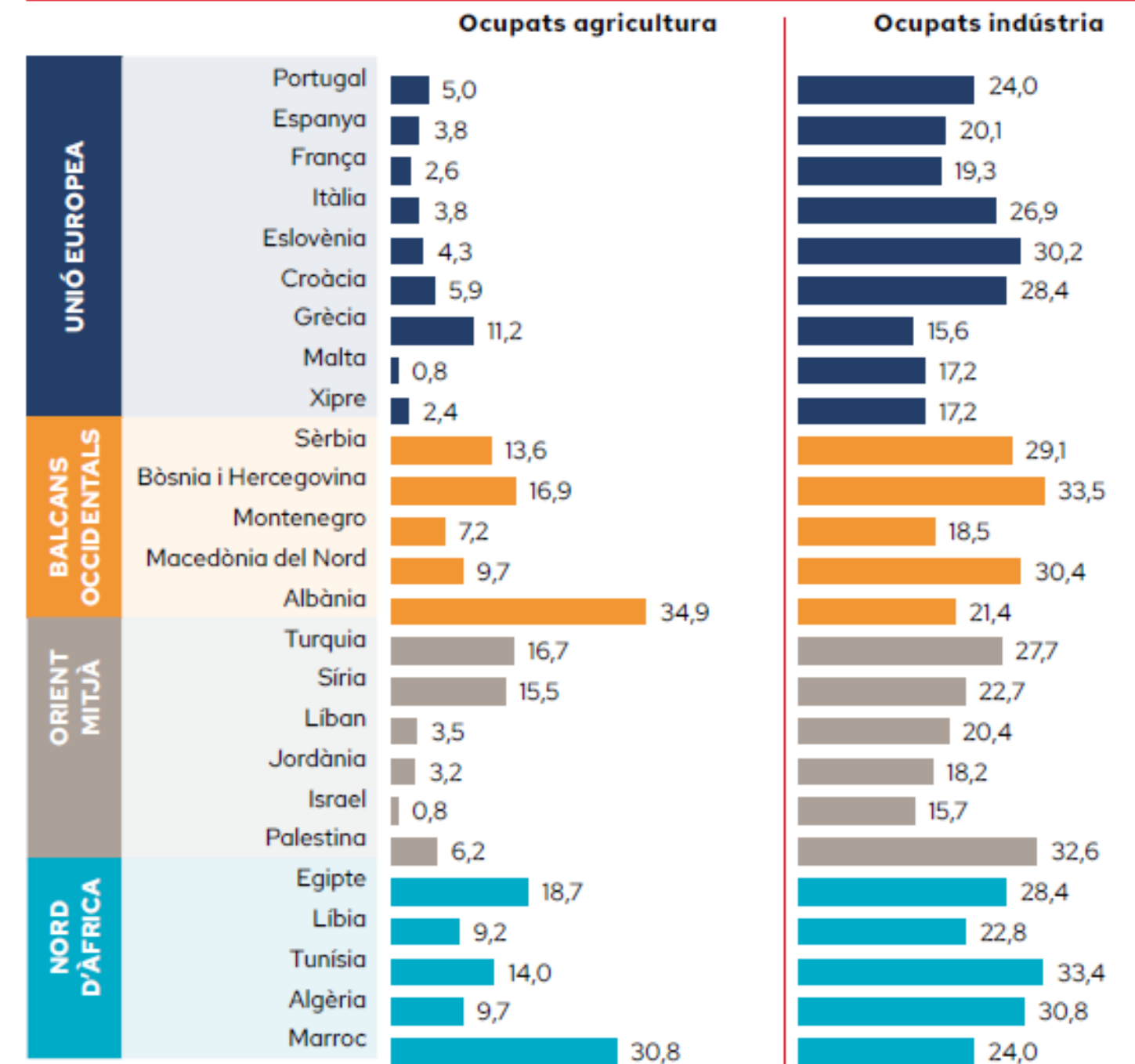
Les economies amb un PIB per habitant més alt acostumen a tenir un major pes del sector serveis en la seva economia i un menor pes del sector agrícola.

Els països que presenten un percentatge d'ocupació en el **sector agrícola** més alt són: Albània (34,9%) als Balcans; el Marroc (30,8%) al Nord d'Àfrica; Turquia i Síria (16% en ambos casos) a l'Orient Mitjà; Grècia (11,2%) a la UE del Sud.

Pel que fa al pes del **sector industrial**, les diferències per regions no són tan importants com a l'agricultura, tot i que les especialitzacions són diferents. A la UE mediterrània, Eslovènia, Croàcia i Grècia són els països amb un major pes de l'ocupació industrial (28%-30%), com Tunísia i Algèria al Nord d'Àfrica, o Turquia a l'Orient Mitjà.

Els països mediterranis d'Europa i l'Orient Mitjà tendeixen a centrar-se més en els serveis, mentre que als països dels Balcans i el Nord d'Àfrica, l'agricultura i la indústria continuen jugant un paper important en l'estructura de l'ocupació.

Gràfic 5. Ocupació al sector agrícola i al sector industrial, % sobre el total. Any 2022

Font: WeMed, a partir de l'OIT.

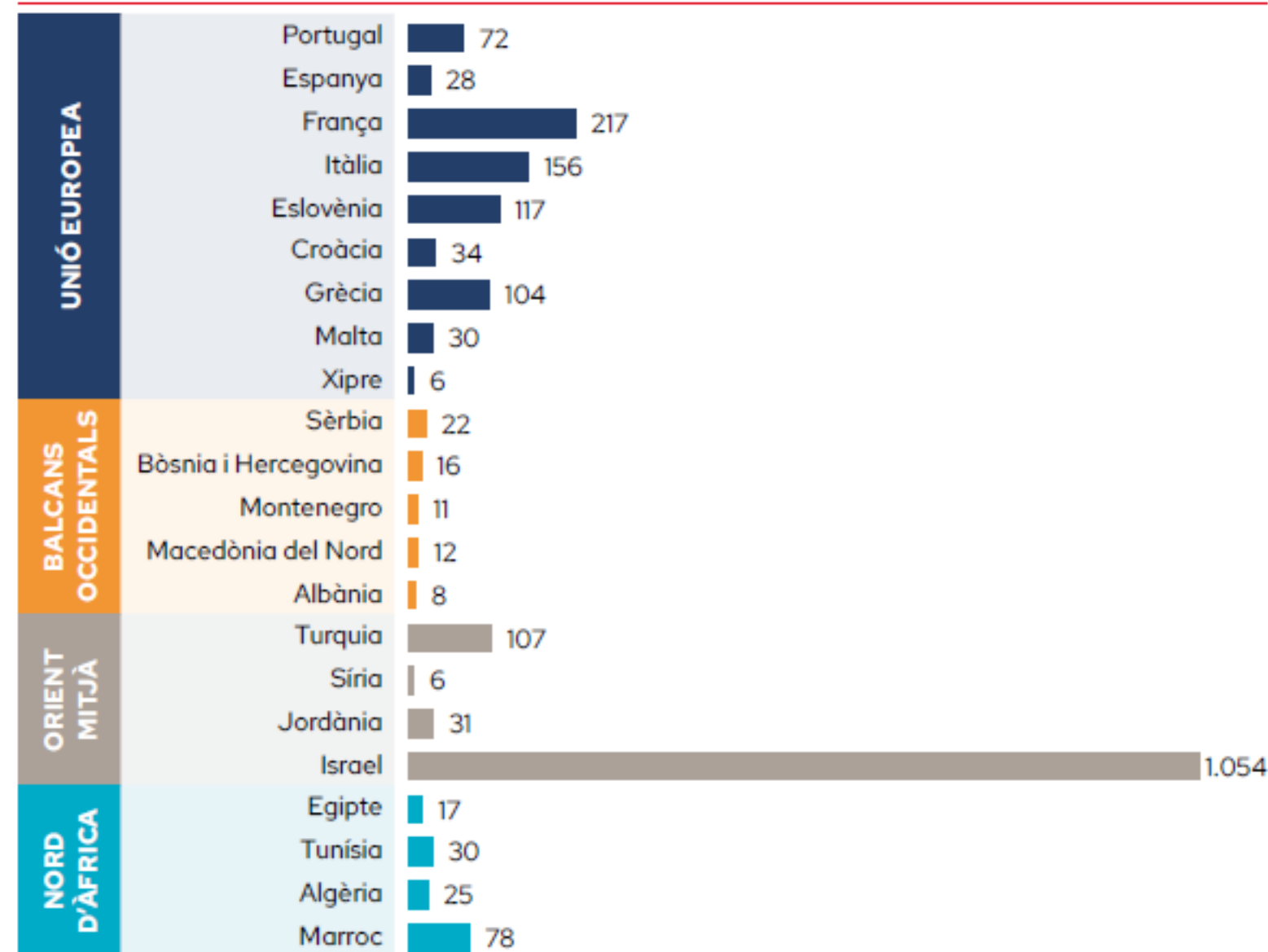
Patents

El nombre de sol·licituds de patents presentades és un indicador de l'entorn d'innovació predominant.

A la regió mediterrània, les dades sobre sol·licituds de patents presentades per residents i no residents estan força concentrades en uns pocs països. **Només 6 dels 26 països de la zona registren un nombre de patents presentades per milió d'habitants, superior a 100**, són: França (217), Itàlia (156), Eslovènia (117) i Grècia (104) entre els països de la Unió Europea, i Turquia (107) i Israel (1.054) a l'Orient Mitjà, sent aquest últim, amb diferència, el país amb la concentració més alta de sol·licituds de patents presentades a tota la Mediterrània. La xifra del Marroc (78) és la més alta entre els països del Nord d'Àfrica, el setè entre els 26 de la regió.

El grau de penetració d'internet amb banda ampla continua sent baixa a alguns països i això limita l'adopció de la IA, que encara és força incipient. La bretxa digital podria amplificar les desigualtats intraregionals si no es redueix l'accés desigual a infraestructures i capacitat tecnològica.

Gràfic 6. Patens sol·licitades per residents i no residents, per milió d'habitants. Any 2022

Font: WeMed, a partir de World Intellectual Property Organization (WIPO).

Energies renovables i aigua

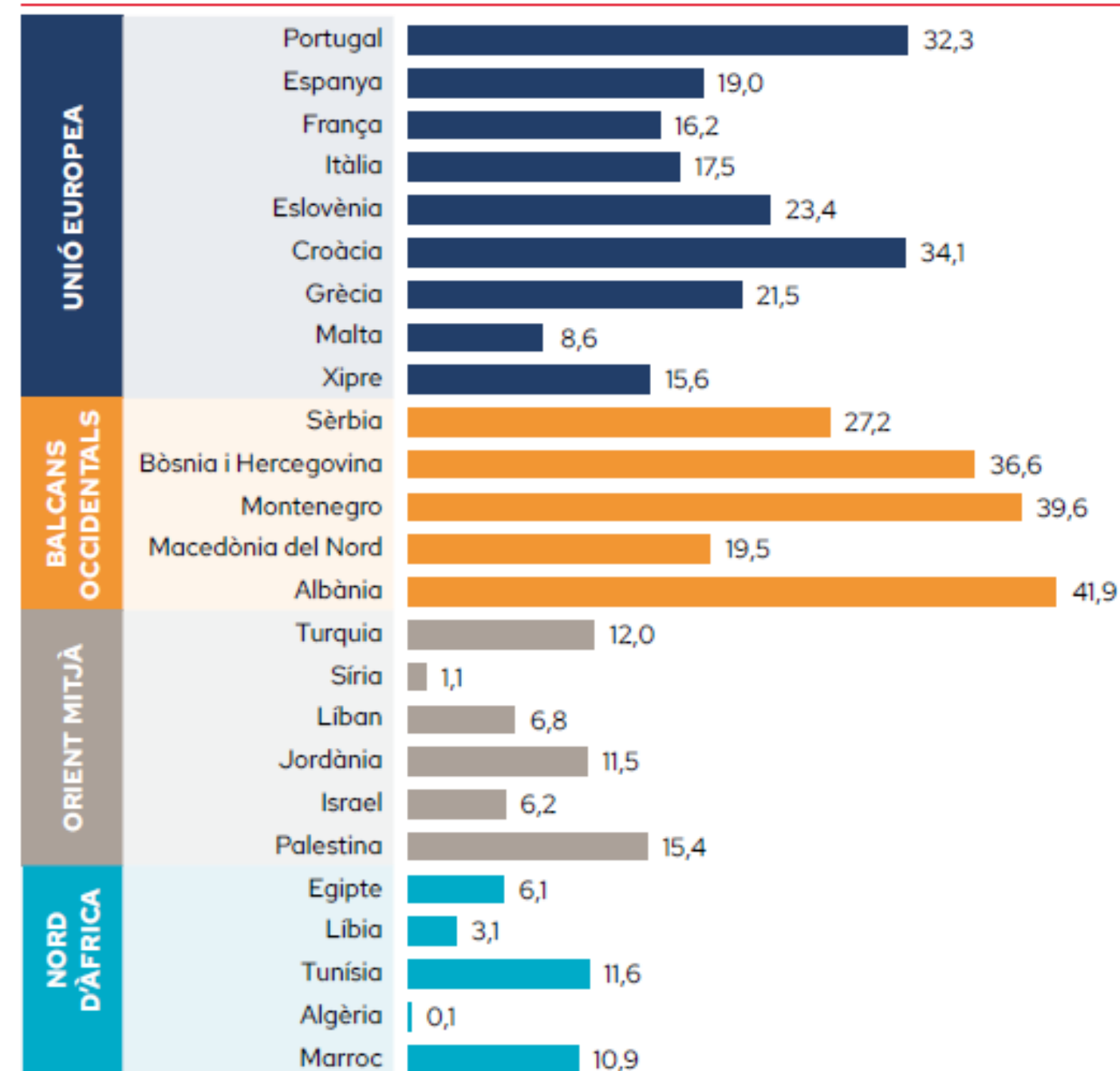
Energies renovables

La penetració de les energies renovables és molt més alta a la riba nord (països de la UE i els Balcans Occidentals) que a les ribes sud i sud-est de la conca (Nord d'Àfrica i Orient Mitjà).

La quota de consum d'energia coberta per fonts renovables als països de la Unió Europea se situa entre el 15% i el 35%. Als Balcans Occidentals, el consum d'energia renovable és encara més elevat, amb percentatges que van des del 20% (Macedònia del Nord) fins al 42% (Albània). La situació és diferent a l'Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica, on la quota de consum d'energia renovable és força més baixa (inferior o igual al 15%).

L'ús de fonts renovables en països amb combustibles fòssils és absolutament marginal, com és el cas de Líbia (3,1%) o Algèria (0,1% del consum total d'energia). La disponibilitat d'abundants recursos fòssils (gas o petroli) en alguns països de les costes sud i sud-est desincentiva un major ús de fonts d'energia renovables.

Gràfic 7. Consum d'energia renovable, en % sobre el consum total. Any 2021

Font: WeMed a partir de World Bank.

Recursos hídrics

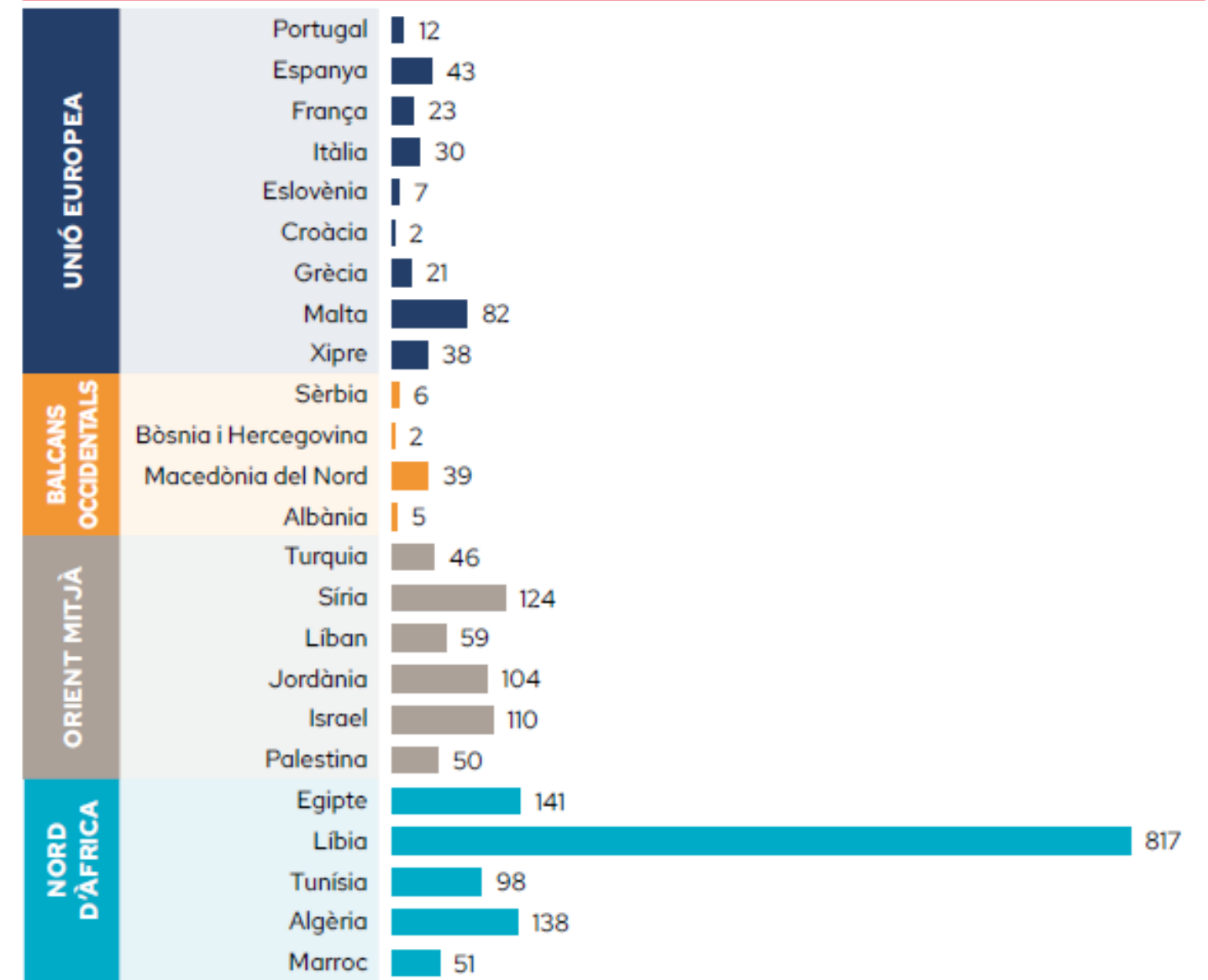
Una gestió adequada dels recursos hídrics és un component crucial del creixement, la reducció de la pobresa i l'equitat, especialment als països en desenvolupament.

El nivell d'estrès hídric compara la extracció d'aigua dolça amb els recursos hídrics disponibles. Com més petita sigui la diferència entre l'oferta i la demanda, més vulnerable és una regió a l'escassetat d'aigua. Un país que s'enfronta a "estrès hídric extrem" indica que utilitza almenys el 80% dels subministraments disponibles, mentre que un que s'enfronta a "estrès hídric elevat" retira el 40% dels subministraments.

Al Nord d'Àfrica la situació és d'"estrès hídric extrem" i a l'Orient Mitjà tenen "estrès hídric elevat" excepte a Síria, Jordània i Israel on l'estrès hídric és extrem.

L'estrès hídric és crític a MENA. El canvi climàtic accentua aquests desequilibris, amb sequeres i onades de calor més freqüents.

Gràfic 8. Nivell d'estrès hídric (extracció d'aigua dolça en proporció als recursos d'aigua dolça disponible). Any 2023

Font: WeMed a partir de FAO.

Conclusions

- El Mediterrani és un mosaic d'economies interdependents però desiguals. La part de la UE concentra el 73% del PIB total mediterrani, però el dinamisme demogràfic i el potencial energètic recauen en el sud i l'est.
- El futur passa per reforçar la cooperació euromediterrània en els següents àmbits clau:
 - Educació i gènere: invertir en educació bàsica i superior, i fomentar l'ocupació femenina.
 - Ocupació juvenil: polítiques actives per reduir la desocupació juvenil.
 - Transició energètica i hídrica: inversió en renovables i hidrogen verd, juntament amb polítiques compartides d'aigua i adaptació climàtica.
 - Inclusió digital i IA: reduir la bretxa digital i fomentar la capacitat tecnològica.
 - Gestió migratòria: vies legals, protecció de drets i integració.
 - També és fonamental assolir una cooperació multinivell que involucri governs, societat civil i sector privat per avançar cap a una regió més integrada.

Cambra
de Comerç de Barcelona

